

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2026. NYÁR

Szerkesztői sorok

Sokan emlékeznek a hideg téli délutánokra a parókia kályhája mellett, ahol a hitoktatás nem száraz tananyag volt, hanem közösségi élmény. Itt nem az osztályzat számított, hanem az odatartozás. Ez a „kiszorulás” paradox módon gyakran mélyebb elköteleződést szült, mint a mai iskolai keretek. Ma, amikor a hittan bekerült az iskola falai közé és a napközibe, kényelmesebb lett a helyzet, de sokan érzik úgy, hogy valami elveszett ebből a személyes „vadászútból”. A lelkes ma már gyakran „szolgáltató”, akihez beosztják a gyerekeket, míg régen ő volt a „pásztor”, aki elment az elveszett bárány után. Sőt ennek a nehéz feladatnak a megoldását ma már sok gyülekezetben a hitoktató végzi.

Ezévi második számunkban a hitoktatást tettük a középpontba. A tanévnek vége és ezzel megkezdődik a következőre való felkészülés. A nyári hittanos és ifjúsági táborok lehetőséget adnak a tanévben elmaradtak pótlására és a következő év megalapozására. Ezért a hitoktatókat (nem lelkeseket) kérdeztük meg, hogyan látják megvalósítható feladatuknak a kötelező hitoktatáson keresztül a gyülekezetépítést.

Az igemagyarázatok mellett olvashatunk még egyházkerületünk jeles évfordulójáról, a nagyító alá vett „hittan”-ról, a vérlovagok szolgálatáról. Az Ágostai hitvallás 500. évfordulójára készülve az ötödik részre figyelünk. ARC/KÉP rovattunkban Tóth Sándort, a húszéves szombathelyi férfikör alapítóját és vezetőjét mutatjuk be.

Az irodalmat kedvelők és a gyerekek sem maradnak olvasnivaló nélkül.

Jó olvasást és töltekezést kívánok!

Koczor György főszerkesztő

Zajban hangodat

Sokféle hang vesz körül bennünket. Sokféle hang akar megszólítani, és sokféle hang adja a háttérzajt. Zajban élünk. Sokszor már fel sem tűnik, megszoktuk, csak ha már nagyon elfáradtunk, akkor figyelünk fel arra, hogy telítődöttünk, túl hangosak a zajok, túl sokfélék a hangok. Kinek higgyek? Kire figyeljek? Kinek a szavait vegyem komolyan? Kinek a hangját kövessem?

Nikodémus és a gazdag ifjú Jézus elé viszik az őket foglalkoztató kérdéseket. Nikodémus kicsit szkeptikus, de minden bizonnyal alaposan elgondolkodtatták az elhangzottak. A gazdag ember számára azonban nem hangzanak jól a válaszok, elszomorodik, mert mást várt. A próféták könnyörtelen kritikai hangja Isten törvényével szembesít minket, és ebben mérlegre kerül,

kik is vagyunk igazán. A hibáinkkal, töredékességünkkel szembeülni nehéz dolog, nehéz azt meghallgatni, nehéz a lényegét meghallani. Ézsaiás próféta egy olyan alakot hoz elénk, akiben ötvöződik a szelídség és a törvény hangja. A szenvedő szolga máshogyan tart tükröt elénk. Azt mondja róla az Írás: „*Lelkemmel ajándékoztam meg, törvényt hirdet a népeknek. Nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán.*” Ez az alak végül, szinte hang nélkül tűri a megaláztatást mások helyett. Életét adja másokért. Az ószövetségi szolga képe Jézus Krisztusban kapja meg teljes kontúrját. Akire Atyja hangja is rámutat: „*ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.*”

„*A hit hallásból van.*” Amikor találkozunk Istennel, amikor megérint minket az ő közelsége, amikor meghalljuk az ő hangját, ez az élmény dolgozik bennünk, és legtöbbször kikívánczik belőlünk. Elmondjuk másoknak. Amikor pedig nekünk mondják el mások, amit Istenről megtudtak, megtapasztaltak, akkor hit ébredhet bennünk, akár újra, vagy megerősödve az, ami már megszületett. Fülöp az etióp kincstárnok számára hallhatóvá teszi Krisztust. „*Hogyan érthetném, ha valaki meg nem magyarázza?*” Megmagyarázta. Az örömhír ránk van bízva. Legyünk Isten hangjai a világban!

Molnár Lilla

Evangelizációs ígehirdetés

Lk 7,22 alapján

Válaszul Jézus ezt mondta Keresztelő János tanítványainak: „Menjetek el, vigyétek hírül Jánosnak, amit láttatok és hallottatok: a vakok látnak, a sánták járnak, a leprások megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek hirdettetik az evangélium.”

Kedves Testvéreim a Krisztus Jézusban!

János válsága nem hitetlenség, hanem a „várakozások válsága”. Ő egy ítélő Messiást várt, aki fejszét emel a fák gyökerére, aki megtisztítja a szérút, és tüzrel keresztele. Ehelyett mit hall? Hogy ez a Jézus bűnösökkel eszik, násznép-mulat, és gyógyítgat. Hol a rendtétel? Hol a szabadítás? János börtöne nemcsak kőfalakból áll, hanem a meg nem értés falaiból is. Ebben a helyzetben érkezik Jézus válasza, amely nem egy teológiai értekezés, hanem a szabadító Isten ujjnyoma a világon.

1. A „Látni és Hallani” teológiája

Jézus nem azt mondja János követéinek: „Mondjátok meg neki, hogy én vagyok az, mert a Biblia ezt írja.” Inkább ezt mondja: „*Vigyétek hírül, amit láttatok és hallottatok.*” Luther Márton tanítása szerint az Isten nem egy elvont eszme, hanem a „kijelentő Isten” (*Deus revelatus*). Isten ott érhető tetten, ahol cselekszik. A hit alapja nem a mi elképzelésünk Istenről, hanem az a tapasztalat, amit Krisztusban kaptunk.

Vegyük észre a módszert! Jézus a tényekre mutat. A hitünknek szüksége van a „látásra és hallásra”. Arra, hogy észrevegyük a gyógyulásokat, a megváltozott életeket, a békességet ott, ahol korábban háború volt. A keresztyén élet nem vakrepülés, hanem válasz Isten nyilvánvaló hívására. Amikor János követői visszamennek, nem elméleteket visznek, hanem bizonyágtételt: „Láttuk a csodát!”

2. A helyreállítás listája: A testi és lelki egység

Jézus felsorolása – vakok, sánták, leprások, siketek, halottak – nem véletlenszerű. Ez az Ézsaiás próféta által megjövendölt messiási kor katalógusa. De ennél több is. Ez az emberi nyomorúság teljes spektruma.

- **A vakok látnak:** Isten nemcsak a fizikai szemet nyitja meg, hanem a szív szemét is, hogy meglássuk az élet értelmét és Isten szeretetét.
- **A sánták járnak:** Akik eddig képtelenek voltak haladni, akik elakadtak bűneikben vagy félelmeikben, azok most Krisztus erejével elindulhatnak az élet útján.
- **A leprások megtisztulnak:** Ez a kirekesztettek gyógyulása. A lepra a magány és a megbélyegzettség betegsége volt. Jézus érintése visszahelyezi az embert a közösségbe.
- **A siketek hallanak:** Megnyílik a fül Isten szavára, az Ige befogadására.

Fontos felismernünk: Istennek gondja van a testünkre is! Nem csak a „lelkek mentése” a feladatunk. A diakónia, a betegápolás, a szegények segítése nem „mellékvékenység”, hanem az evangélium lényege. Ahol Krisztus jelen van, ott az élet minősége változik meg.

3. A csúcs: Az Evangélium hirdetése a szegényeknek

Talán különösnek tűnik, de a felsorolás csúcspontja nem a halottak feltámasztása, hanem az örömhír hirdetése a szegényeknek. Miért ez a legnagyobb csoda? Mert a világ logikája szerint a „szegény” értéktelen. Legyen az anyagi szegény vagy „lelki koldus”, ahogy a Hegyi beszédben olvassuk.

A szegény az, akinek nincs mibe kapaszkodnia. Nincs hatalma, nincs pénze, nincs „vallásos teljesítménye”, amivel kérkedhetne Isten előtt. És pont ő az, akihez az evangélium szól! Itt érünk el a *Sola Gratia* (egyedül kegyelemből) igazságához. Az evangélium nem jutalom a jóknak, hanem ajándék a rászorulóknak. Az a legnagyobb csoda, amikor egy reményvesztett ember meghallja: „Isten szeret téged, Krisztus érted is meghalt.” Ez a szó hatalmasabb, mint a fizikai gyógyulás, mert ez örök életet ad.

4. A botráncok és a boldogság feszültsége

Jézus üzenete egy figyelmeztetéssel zárul: „*Boldog, aki nem botráncokzik meg énbennem.*” Ez a mondat Jánosnak szól, és nekünk is. Megbotráncokzni annyit tesz, mint belebotlani valamibe, ami nem illik a képbe.

Sokan megbotráncokznak ma is a keresztyénységben. Mert Isten nem szünteti meg varázsütésre a világ összes börtönét. Mert a hívő ember is megbetegedhet, és János is a börtönben maradt, sőt, mártírhálált halt. De a „boldogság”, amiről Jézus beszél, nem a problémamentes élet. Hanem az a sziklaszilárd bizonyosság, hogy bármi történjék, Krisztus keze alatt vagyunk. Ő az „Eljövendő”, és nincs szükségünk másra.

Testvéreim, mi is gyakran ülünk a magunk börtöneiben. A betegség, a gyász, a magány vagy a céltalanság rácsai mögött. Ilyenkor mi is megkérdezzük: „Uram, valóban itt vagy?” Jézus válasza ma is ugyanaz. Nézzünk a gyülekezet-re: ahol bűnbocsánat van, ott a vakok látnak. Ahol szeretet van, ott a leprások tisztulnak meg. Ahol az Ige szól, ott a szegények gazdagodnak meg. Ámen.

Egy 2022. nyári evangelizáción elhangzott ígehirdetés szerkesztett változata

JÚNIUS

NE FELEDKEZZETEK MEG A FOGLYOKRÓL, MINTHA FOGOLYTÁRSAIK VOLNÁTOK, A GYÖTRŐDŐKRŐL, MINT AKIK MAGATOK IS TESTBEN VAGYTOK. (ZSID 13,3)

Van ebben az ígében valami nyugtalanító érzés. Nem engedi, hogy kívül maradjak, hanem azt mondja: „mintha fogolytársaik volnátok... mint akik magatok is testben vagytok.” Vagyis nem szemlélője vagyok a szenvedésnek, hanem részese. Ugyanaból az anyagból vagyok, ugyanaz a törekenység, ugyanaz a kiszolgáltatottság lakik bennem is. Könnyű elfordítani a tekintetet a foglyokról, a gyötrődőkről – hiszen távol vannak, nem az én életem. De Isten ígéje lebontja ezt a távolságot. Azt kéri, hogy képzeljem oda magam melléjük. Hogy érezzem át, milyen lenne, ha én lennék ott. És közben megszólal bennem egy másik felismerés is: én sem vagyok mindig szabad. Vannak belső rabságaim, félelmeim, szorongásaim, amelyek ugyanúgy megkötöznek. Vannak napok, amikor gyötrődöm, amikor nehéz elviselni a saját terheimet. És ilyenkor milyen jó tudni, hogy Isten nem feledkezik meg rólam. Nem kívülről néz, nem távolról figyel, hanem Krisztusban belépett ebbe a törekeny, testi valóságba. Ő is „testben volt”, átérezte a szenvedést, a magányt, az igazságtalanságot. Ez ad alapot annak, hogy én is közelebb lépjek másokhoz. Nem pusztá erkölcsi kötelességből, hanem mert ugyanaz irgalom alatt vagyok én is. Krisztus nem feledkezett meg rólam a saját „fogságomban” – sem a bűn, sem a fájdalom nem volt számára közömbös. Eljött, lehajolt, és mellém állt. Ha ezt komolyan veszem, akkor nem tudok közömbös maradni mások szenvedése iránt sem.

Ez a június havi ige azt üzeni, hogy nem vagyok egyedül. Ahogyan én odafordulhatok a szenvedőkhöz, úgy hajol le hozzám Isten is nap mint nap. Krisztusban biztos lehetek benne: ő számon tart, jelen van, és nem feledkezik meg rólam – még akkor sem, amikor én magam is elveszettnek érzem magam.

Varga Tamás

JÚLIUS

„ÁRADJON A JOG, MINT A VÍZ, ÉS AZ IGAZSÁG, MINT A KIAPADHATATLAN PATAK!” (ÁM 5,24)

A világ egyik legszebb helye, Nasswald Soprontól egyórányi autóútra található. Az aprócska evangélikus falu varázslatosan bújik meg az Alpok kétezer méteres hegycsúcsai között. És azok a hegyek... Szinte ötméterenként kisebb-nagyobb források és erek bukkannak elő belőlük. Nasswald központjában az evangélikus templom áll. (Az épület története is megérdemelne egy külön írást.) A falu kristálytisza patakja a templom előtt folyik. Vize annyira tiszta, hogy onnan szoktuk megmeríteni a poharainkat és a kulacsainkat. Ez minden egyes alkalommal hatalmas élményt jelent számunkra, amikor ott túrázunk.

A hegyekben nem ritka látvány a nasswaldihoz hasonló hegyi patak. Annál inkább az volt egy olyan félsivatagos vidéken, ahol Ámós próféta szavai elhangoztak: **„Áradjon a jog, mint a víz, és az igazság, mint a kiapadhatatlan patak!”**

Ámós hallgatói jól tudták, mit jelent a víz hiánya. Tudták, hogy a kiszáradt meder nemcsak terméketlen földet, hanem kiszáradt szívet is jelent. A próféta ezért a jogról és az igazságról úgy szól, mint életet adó vízről. Olyan erőről, amely szüntelenül árad, tisztít, formál és alakít.

Hiszen a víz teszi a dolgát: utat talál, frissít, hordoz. Nem kérdez, nem mérlegel, egyszerűen adja magát. Ahogyan az evangélium is: nem elítél, hanem helyreállít. És ahol Isten igazsága teret kap, ott közösségek újulnak meg, ott sebek gyógyulnak, és remény fakad.

Talán erre hív minket Ámós szava ma is: arra, hogy engedjük, Isten igazsága patakká legyen bennünk. Arra, hogy életünk, hitünk és döntéseink olyan forrássá váljanak, amelyből mások is meríthetnek. Mert ahol a jog és az igazság valóban árad, ott Isten országa már most jelen van – csendesen, tisztán, megállíthatatlanul.

Adja Isten, hogy ez így legyen – Nasswaldtól Sopronig, Soprontól Győrig és szerte a világon mindenütt! **Heinrichs Eszter**

AUGUSZTUS

JÉZUS KRISZTUS MONDJA: „ÉN AZÉRT JÖTTEM, HOGY ÉLETÜK LEGYEN, SŐT BŐSÉGBEN ÉLJENEK.” (JN 10,10B)

A kereszténységre sokan úgy tekintenek, mint aminek a lényege a lemondás, a szabályok közé szorítottság. Ez viszont félreértés. Isten célja sohasem az, hogy elvegyen, megrövidítsen, hanem mindig ajándékozni, gazdagítani, éltetni akar. Ő elsősorban nem a korlátozásnak, hanem az erőnek és az áldásnak a forrása. Jézus Krisztuson keresztül tette ezt a leginkább nyilvánvalóvá, hiszen benne Isten nem úgy jött a földre, mint aki rabságba hajtani, tudatlanná tenni, kirabolni akar. Az evangéliumi történeteket olvasva kirajzolódik előttünk, hogy ő gyógyít, tanít, életet ad, gazdagít, közösségbe von. Velünk is ez a terve. És ez nemcsak kegyes óhaj a részéről, hanem a hatalma is megvan hozzá, hogy ezt megtegye. Így Isten minden ajándéka is végső soron az életet és a boldogságot szolgálja. Én is tapasztalom, hogy megtartó ereje van az ajándékozó Istennel való kapcsolatnak, az imádságnak, a gyülekezeti közösségnek, istentiszteletnek, bibliaolvasásnak.

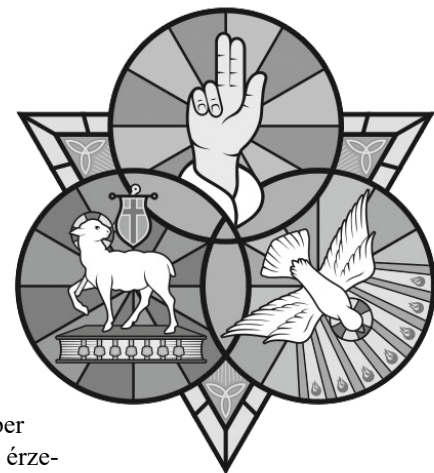
Igénk a bőség kifejezést használja. Ez azt jelenti, hogy valaki többet birtokol, mint ami elég. Ilyen bőséggel méri nekünk Jézus az életet. Azt akarja, hogy semmiben se szenvedjünk hiányt. Ott hallhatjuk e mögött a békesség ószövetségi fogalmát, amiben nemcsak a háborítatlanság, hanem az üdvösség, áldás, szerencse és rendezett viszonyok is ott vannak. Fontos, hogy mindezt nem statisztikai átlagként érti, amikor egyeseknek alig jut valami, másoknak túlságosan sok, és így megfelelő lenne az összkép. Nem. Ő személyesen, mindenkire kiterjedő figyelemmel, jó pásztorként gondoskodik rólunk.

Ezt a bőséges életet nem valami módszerhez köti, hanem a saját személyéhez. Nem elég tőle elfogadni valamit, ő maga az ajándék, benne van az igazi élet.

Dr. Tóth Károly

Pótolhatatlan és megkerülhetetlen

Ágostai hitvallás V. cikk – Az Ágostai hitvallás az egyházi szolgálatról

„Hiszem, hogy saját eszemmel és erőmmel nem tudnék Jézus Krisztusban, az én Uramban hinni, sem őhozzá eljutni, hanem a Szentlélek hívott el engem az evangélium által, ő világosított meg ajándékaival, ő szentelt meg és tartott meg az igaz hitben” – olvassuk Luther Kis kátéjában.

Az Ágostai hitvallásnak az egyházi szolgálatról szóló V. cikke a Szentlélek eme munkálkodásának mikéntjét tárja elénk. Az előző cikkben Melanchthon a megigazulásról ír, tudniillik hogy az ember azért üdvözülni, mert Jézus Krisztus a halálával megváltotta őt. Krisztus váltságahalála tőlünk időben távol eső esemény, amelyet azonban a hit hoz megragadható közelségbe.

Am ezt ne úgy képzeljük el – noha számos kegyességi irányzat áztatja ezzel a követőit –, hogy miután Krisztus a kereszten elvégezte a maga művét, azt majd a mi hitünk fogja ki-egésztíteni vagy érvényesíteni. Így beszél erről Melanchthon: „Azért, hogy erre a hitre eljussunk, rendeltetett az evangélium tanításának és a szentségek kiosztásának szolgálata. Mert az ige és szentségek mint eszközök által kapjuk a Szentlelket, aki hitet támaszt – ahol és amikor Istennek tetszik – azokban, akik hallják az evangéliumot: azt tudniillik, hogy Isten nem érde-meink miatt, hanem a Krisztusért igazítja meg azokat, akik hiszik, hogy Isten őket a Krisztusért kegyelmébe fogadja.”

Ne legyen kétségünk afelől, hogy hit és hit között óriási különbség van. Létezik olyan hit, amely üdvösségre vezet, de van olyan is, amely nem szolgál mást, csak a lelkiismeretünk hamis nyugalmat.

Az üdvösségre vezető hit nem a saját elszánásunk gyümölcse, a magunk hitelesítő pecsétje Krisztus cselekvésén, hanem a Szentlélek ajándéka, mégpedig olyan ajándék, amely abból fakad, hogy hallgatjuk Isten ígétjét és élünk az úrvacsora szentségével. A hitre jutásnak, illetve a hitben való megmaradásnak ez az egyedüli útja: nincs alternatíva.

Fontos ez a tisztázás, hiszen se szeri, se száma az olyan elképzeléseknek és megnyilatkozásoknak, amelyek függetlennek tartják az Istenbe vetett hitet ezektől a kegyelmi eszközöktől. Gyakran halljuk a divatos szót: a magam módján vagyok vallásos: templomba nem járok, istentiszteleten nem veszek részt, de ezek nélkül is tudok hinni Istenben...

Nem más ez, mint tragikus önáltatás. Az efféle hit nem a Szentlélek által adatik, következésképpen nem is vezet el az üdvösségre. A hit nem valaminek az elfogadása, nem képes-

ség, nem az ember elhatározása, nem érzélem. A hit – mármint a valódi hit – ráhagyatkozás a golgotai kereszten bennünket áldozatával megváltó Jézus Krisztusra: ez pedig Isten kegyelmes ajándéka, amelyre a magunk erejéből sohasem volnánk képesek szert tenni.

Bár az úgynevezett fősodratú gondolkodás elborzad ettől, de lutheránusokként jó megismernünk az Ágostai hitvallás V. cikkének figyelmeztetését is, amelyet ezzel a gondolkodással kapcsolatban megjegyez: „Elítélik az anabaptistákat és másokat, akik azt tartják, hogy az ember a külső ige nélkül, saját előkészületei és cselekedetei útján nyeri el a Szentlelket.” Nincs a magunk erejéből felindított hit, nincsenek érzésekben és hangulatokban megnyilvánuló „magánkinyilatkoztatások”: egyedül az Isten ígéje létezik. Ami azon kívül esik, az nem vezet üdvösségre.

Így tárul fel előttünk az egyházi, lelkészi szolgálat mélysége. Amire a lelkész elhívást kapott, az a hitet ajándékozó Szentlélek eszközeivel való „gazdálkodás”: az ige hirdetése és a szentségek kiszolgáltatása. A lelkészi szolgálatnak ez a lényege és értelme, ezen túl minden csak másodlagos. Baj van akkor, ha ezt nem ismeri fel az egyház népe. Baj van akkor, ha ezt nem így ismerik fel maguk az egyház lelkészei sem. Ha az egyház mentálhigiénés tanácsadó szervezetté hígul, ha a szószékeinken a Krisztus keresztjét hirdető evangélium helyett a saját „magvas” gondolatainkat szóljuk, ha az ige helyett a közösségi élmény kerül a középpontba, ha a hitoktatásunkban Krisztus és váltságműve helyett az emberi érzelmekre koncentrálunk, akkor kerékkötőivé válunk a Szentlélek munkájának.

Éppen ez adja meg az istentiszteleti közösség valódi jelentőségét. Igaz, hogy templomba járni nem olyasfajta érdem, amely maga után vonhatná az üdvösséget. Mégis az istentiszteleteinken történik meg az, amelyre az üdvösségre vezető hit megszületéséhez szükség van: ott hangzik el az evangélium, ott él az egyház népe Krisztus testének és vérének szentségével. Ebben az értelemben az istentiszteleteken való jelenlét, az igehallgatás és az úrvacsoravétel igenis nélkülözhetetlen az üdvösséghez.

Az egyház Ura az üdvösségre vezető hit megszületését és megerősítését kizárólagosan ahhoz kötötte, amellyel egyedül az egyház tud szolgálni: az evangéliumhoz és a szentségekhez. Ezt a szolgálatot pótolni és helyettesíteni semmivel nem lehet. Élni vele annál inkább!

Tubán József

Egyházkerületünk jeles évfordulója

Az 1500-as évek végének magyar egyházi viszonyait úgy tekinthetjük, mint ma egy felekezeten belüli különböző lelkiségi irányzatok egymás mellett élését. Jó példa erre Oláh Miklós esztergomi érsek nőtestvére, Oláh Ilona, aki a soproni evangélikus közösség buzgó tagja.

Az e korra nézve még anakronisztikus kifejezéssel élve a különböző „felekezetek” általában jól megfértek egy-egy templomban, reggel a római rend szerint, utána a reformáció szellemében folyt a szertartás sok helyütt. Az igazi megkövesedett és azóta is meghatározó szétválást az ellenreformáció időszaka eredményezte a következő évszázadban, amikor az egyik irányzat a politikai hatalom kegyelt eszközeként erőszakkal üldözni kezdte a másikat. Ugyanígy nem szétválasztható ebben az időben intézményszerűen a lutheránus és kálvinista irányzat sem. Egyrészt azért, mert ez utóbbi csak ekkor kezd jelentősebben terjedni hazánkban, előbb nagyobb számban és szervezettségben a török hódoltság vidékein, majd kisebb intenzitással a Dunántúl Habsburgok uralta területein is. Egyértelmű viszont az, hogy a Német-Római Birodalomban elfogadottabb wittenbergi irány ernyője alatt szerveződött az az összefogás, ami a dunántúli protestánsokat, ha nem is egy mai értelemben vett intézménybe, de ebbe az irányba elmozdulva, időnként összeülő zsinatok és hitviták formájában összehozta, ill. egy püspöki tisztség erejéig egységesítette, hogy többek közt a lelkész kiküldés céljából ne szoruljanak külső segítségre. (Korábban, pl. a Nyitra megyei Semptén Bornemissza Péter vizsgálta a dunántúli magyar lelkészjelölteket is, a soproni német lelkészjelölteknek pedig a gráci szuperintendenshez kellett menniük ordinációjuk céljából.) Ezen a szerveződésen belül természetesen minden lelkésznek és tanítónak megvolt a maga teológiai irányultsága.

A többség valószínűleg Melanchthon követőjének tekinthető. A püspök, főúri oltalom alatt álló mezőváros lelkésze volt, az első, Szegedi Máté a Nádasdy

birtokon, Sárváron, utóda, Beythe István pedig Németújváron (ma Güssing), a Batthyányak városában működött püspöki ideje alatt. Az 1576-ban Hegyfalun, mások szerint Pecölön tartott zsinat püspökké Sárvár lelkészét a Páduában és Wittenbergben tanult lutheránus Szegedi Mátét választotta, és egyértelműen az ágostai hitvallás alapján állt. Tehát 450 éve egy ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület született a Dunántúlon.

Jelentősége, hogy szervezett irányba próbálta vinni a dunántúli reformációt. Azonban már 15 év múlva, 1591-ben a csepregi zsinaton kiderült, hogy a lelkészek között többen is elkezdtek helvét nézeteket vallani, és a lutheránus és kálvinista gyülekezetek hosszú távon nem tarthatók egy intézmény keretein belül. Ennek háttere, hogy 1585-ben Szegedi Máté halála után a következő hegyfalusi zsinaton Beythe Istvánt választották püspöknek. Kezdetben ő is mint wittenbergi diák természetesen evangélikus. Habár már működése kezdetén a hercegszöllősi kánonok hatásáról tanuskodó egyházszabályzata feltűnően nem hivatkozik az ágostai hitvallásra. 1591-re egyértelművé vált, hogy Beythe már a helvét irányban elkötelezett. 1595-ben le is mond püspöki tisztségéről. Mindazonáltal 1612-ig, Beythe István haláláig, a személye iránti tiszteletből és a püspöki tisztség életfogytiglanságának hagyományára való tekintettel nem választanak a lutheránusok sem új püspököt. De 1595-től már püspöki jogkörrel felruházott főesperesek, mint: Reczés, Thokoich, Vidos és Klaszekovich kormányozták a dunántúli evangélikusokat. Beythe püspöksége idején főként a kemény lutheránus Reczés János csepregi főesperes indítványozására a flaciánusok, azaz Melanchthon

ellenfelének, a Luther tanait szigorún képviselő M. Flaciusnak követői az egyre szaporodó kriptokálvinistákkal, a titkon helvét nézeteket vallókkal. Tehát a sok vitával teljes közös protestáns egyházkerület 1576-tól 1595-ig, 19 éven keresztül állt fenn, habár a kálvini irány csak 1585-től tekinthető jelentősnek ezen belül.

Ahogy Zvonarics Mihály sárvári senior írja: Szegedi Máté idején „az Aug. Confessiotul idegen atyafiak, ha voltak is valakik, meg sem mertek moccanni...” 1612-ben Beythe halála után az evangélikusok következő püspöke a fertőszentmiklósi lelkész Klaszekovich István, korábbi főesperes lett hivatalosan is, aki már 1605-től mint senior primarius gyakorolta a püspöki teendőket. Megbecsültségét mutatja, hogy róla még Pázmány Péter is igen elismerően nyilatkozott. A reformátusok következő püspöke pedig Pathay István korábban pápai, ekkor rohonci lelkész lett. Ezek után föl kell tennünk a kérdést, hogy a Beythe Istvánnál lejátszódó folyamat, a wittenbergitől a helvét irányba történő elmozdulás miért történt meg olyan sokakban. A magyarok közötti helvét eltolódás legkorábbi klaszikus okát Luther német nyelvű előadásaiban látták. Mivel Luther nem volt hajlandó latinul előadni, a magyarok pedig latinul tudtak, ezért a magyarok számára jórészt a latinul előadásokat tartó Melanchthon személye és nézőpontja lett a wittenbergi reformációval egyenlő, aki tudvalevőleg nyitott volt a helvétekhez való teológiai közeledésre. A későbbiekben Zwingli utódjának, a zürichi Bullingernek közvetítésével lehetett hazánkban Melanchthon irányába utat találni. Tehát a magyar reformáció Luther halála után különösen a Bullinger-Melanchthon tengely által vált meghatározottá. Mindazonáltal mindig voltak a lutheri teológia által megérintett személyiségek, és a zwingliánus-kálvinisták is. A török hódoltság területén élő kálvinisták az intézményesülés fejlettebb fokára jutottak az 1576-os hercegszöllősi kánonokkal, amelyek amellett, hogy szabályozták az egyházi életet, el is vitték azt helvét irányba. Ezek a kánonok hatással voltak és például szolgáltak a Dunántúlon is. A. Kuypert a 20. század elején fogalmazott így a reformációra nézve: „Luther tüzet gyújtott, Kálvin pedig kályhát épített...”

Németh Szabolcs

Számvetés és jövőkép

Püspökünk és egyházkerületi felügyelőnk a 2025. évről

Egyházkerületünk elnöksége minden év tavaszán összegzi és értékeli az előző esztendő eseményeit és az elvégzett munkát. Az alábbiakban olvashatók a legfontosabb gondolatok – szerkesztett formában – Szemerei János püspök és Mészáros Tamás kerületi felügyelő jelentéséből, amelyek a soproni evangélikus gyülekezeti házban, április 17-én tartott közgyűlésen hangzottak el.

„*Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk*” (Zsolt 90,12). Amikor püspöki szolgálatom 15. éves jelentését tárom a közgyűlés elé, nem csak a jelentési kötelezettség, de a mottóul választott igever is számvetésre hív.

Idén februárban betöltöttem a 63. életévemet. (...) Fel kell készülni a nem túl távoli jövőben esedékes püspökváltásra. A váltásra legkorábban nem egészen 2 év múlva, 2028 februárjában, legkésőbb pedig 2030 februárjában kerülhet sor. Ebből következik, hogy a püspöki nyugdíjba vonulásom időpontjáról egy év múlva, a tavaszi kerületi közgyűlésen dönteni kell.

Fontosnak tartom, hogy az idei választásokra is utaljak néhány szóban. Egy hangos és durva kampányt követően meglepően nagy arányú ellenzéki győzelem született, ami komoly változásokat helyez kilátásba. Bár ennek részleteiről pillanatnyilag még szinte semmi információnk nincs, de azzal kell számolni, hogy a változások az egyházakat, benne a mi szeretett evangélikus egyházunkat is érinteni fogják... Tényleg nem tudjuk, hogy milyen változások jönnek, de abban a felszabadultságban tekinthetünk a jövőbe, hogy az egyház derűs és borús időkben is az Isten oltalmazó kezében van. Az országos egyházi közügyek terén, a társulások jogi keretének kialakításával kapcsolatban örömmel jelzem, hogy a zsinat hosszú vajúdas után megtalálta azt a megoldást, s megalkotta azt az új szabályozást, ami több dunántúli közösségünk elképzelésének s gyakorlatának a leginkább megfelel. Azon gyülekezetek, akik önállóan már nem tudnak lelkészi állást fenntartani, de ragaszkodnak az önállóságukhoz, olyan megállapodást köthetnek, amely nem olvasztja be őket, hanem önállóságuk megtartása mellett csupán a lelkészi állás közös fenntartására kapcsolja őket össze. A kitalált új együttműködési forma a „partnerygyülekezeti együttműködés”. Ez a társult egyházközösség keretétől annyiban tér el, hogy a partnerek nem olvadnak össze, a vagyonuk nem lesz közös, és nem kell egymás anyagi ügyeiben egymásért anyagi felelősséget vállalniuk, viszont a közös lelkészi állás fenntartásával kapcsolatos költségek rájuk eső részét biztosítaniuk kell. A jó hírhez azonban egy feladat is kapcsolódik. Azoknak a közösségeknek, akik a lelkészi állásuk fenntartását ilyen keretben szeretnék biztosítani, át kell alakítaniuk a szerződéseiket ebben a szellemben, még a 2026. év végéig.

A 2025. év nyara kifejezetten örvendetes volt abban a tekintetben, hogy kerületünk lelkészi ellátottsága javult. Négy nappalinnal végzett lelkészjelöltünk mellett egy másoddiplomás lelkészjelöltet ordinálhattam, illetve szolgálatba állíthattam. A frissen szol-

gálatba lépők pótolták a három nyugdíjba vonuló lelkészt és két szolgálatból kilépő testvérünket. Emellett több gyülekezetben is végeztek infrastrukturális fejlesztéseket, a magyar kormánnyal kötött szerződés értelmében pedig két új óvoda épült kerületünk területén, Sopronban és Bakonycsernyén. **Szemerei János**

Az elmúlt év tavaszán tartott közgyűlésen, a felügyelői jelentésem végén három konkrét dolgot fogalmaztam meg célul az éves munkatervemben. Egyrészt megfogalmazódott bennem egy igény, hogy egy presbiteri kézikönyvet kellene szerkeszteni, mely minden presbiter és leendő presbiter zsebében ott lapulhatna. Ehhez az adatgyűjtés már megindult. A másik terv egy alkalmi tanácskozás összehívása lett volna, mely megszólítja az egyházkerületben élő aktív közéleti tisztséggel bíró evangélikus testvéreket. Részben időhiány, de talán legalább annyira a távolságtartás és elutasítás okán ez a találkozó nem jött létre. Magam nem mondtam le erről a tervről. A harmadik cél volt a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház által szervezett, III. Barcasági és Királyföldi Csángó Magyarok Zarándoklatán való részvétel 2026 nyarán. Ennek a szervezése megindult, tudomásom szerint a Dunántúlról és a másik két kerületből is szép számmal készülünk erre a programra. A 2025-ös év programjaiban, ha lehet még mozgalmasabb volt, mint az azt megelőző általános tisztújítási év. Nagyon sok gyülekezet be tudta fejezni tervezett, vagy folyamatban lévő felújítását, beruházását. Természetesen ezek közül a csákvári templom felújítása volt az, ami a szívemhez legközelebb állt. Ennek kapcsán fogalmazódott meg bennem a következő ötlet: jó lenne egy olyan segédletet készíteni, ami egy ilyen nagy volumenű munkához segítségül szolgálna. Így az Országos Építési Bizottságot kérem fel ennek elkészítésére. A nyugdíjba vonult lelkésztestvéreket hatalmas köszönet illeti az eddigi szolgálatért. Úgy gondolom, akár Rostáné Piri Magda, akár Isó Zoltán testvéreink jó példák arra, hogy a hivatal terhére ugyan le lehet tenni, és le is kell, de Krisztus szolgálatából nem lehet nyugdíjba menni. Zárásként szeretném megjegyezni, hogy egy friss kutatás szerint, ha egy családban egy gyermek bekerül az egyházi életbe, az a családra csekély mértékben, 8%-ban hat úgy, hogy az egész család aktív gyülekezeti tag lesz. Ha egy családfő, családapa teszi ezt, az a családok esetében 80% eséllyel viszi az egész családot magával. Nem tudunk-e esetleg olyan alkalmakat szervezni, ami a fiatal férfiakat szólítja meg? **Mészáros Tamás**

A hitoktatás szerepe a gyülekezetépítésben

– lehetőségek, nehézségek és örömök

A hittoktatás, noha oktatási intézményben, tanórai keretek között végezzük, több, mint a bibliai ismeretek átadása. Úgy érzem, hogy a hittanóra úgy kell a gyermekeknek, mint egy falat kenyér, hiszen a személyes odafigyelés és a közösségformálás tere is egyben. Hosszú távon pedig egy missziós lehetőség, hogy a gyermekeket, illetve sok esetben a gyermekeken keresztül a családjukat integráljuk a gyülekezeti közösségbe. A hitoktatás számos lehetőséget ad a gyülekezetépítésre. A legdominánsabbak azok a családi istentiszteletek, melyekhez rendezvények kapcsolódnak, mint a tanévnyitó és tanévzáró palacsintaparti, ahol lehetőségük van találkozniuk a különböző iskolákba járó hittanosainknak, az istentisztelet után részt venniük közös játékokban, a szülőknek pedig egy kötetlenebb beszélgetésre teremt alkalmat.

Szenteste a családi istentiszteleten való szerepléseket mindig várják a gyermekek, és örömmel készülnek rá. De nem csak ők, hanem a szülők már advent elején kérik gyermekeiknek a verseket. Ez mindig örömmel tölt el, érezve a kötődést az ünnepi istentiszteleti alkalomhoz. Idén nagypénteken a passiói istentiszteleten a konfirmandusok szolgáltak a szentvedéstörténet felolvasásával, s a szolgálatuknak köszönhetően a családtagjaik is részt vettek az ünnepi istentiszteleten.

A hittanórák lehetőséget teremtenek arra is, hogy az osztályközösségen túl egy másik közösséget is építsenek, hiszen párhuzamos évfolyamokból vannak összevonva hittanórán a gyermekek. De még az azonos osztályba járó tanulók is, akik más-más kisebb baráti közösségek tagjai az osztályban, hittanórán „egymás mellé kerülve” teremtenek új közösséget, figyelnek egymásra, dolgoznak kooperatívan, imádkoznak egymásért.

A hittanórán megismert bibliai történetek, személyek, szituációk sokat segítenek a gyermekek jellemformálásában, mintát adnak a konfliktusaik kezeléséhez. A hitoktatás így az értékrend formálását is jelenti. Ezt a „tarsolyukban” hazaviszik a családjukba (szülők tisztelete, feladattudat, megbecsülés, elfogadás, stb).

A hittanórák lehetőséget nyújtanak a kézműves kreatív foglalkozásokra, melyek mindig élményt jelentenek a gyermekek számára. Adventi koszorűkészítéssel, mézeskalács-díszítéssel a családtagokat is bevonjuk a közös alkotás felszabadító élményébe. Persze sokszor kihívásokba és nehézségekbe is ütközünk hitoktatóként. Gyakran azzal kell szembesülni, hogy noha a hittanra íratják be gyermeküket a szülők, de nincs hitbéli elköteleződésük. Több esetben még a keresztség sem fontos. A gyermek szívesen jön hittanórákra, és szeretne részt venni a hittanórán kívüli közösségi alkalmakon, de a szülők nem hozzák el, rosszabb esetben meg is győzik a gyermeket, hogy ne akarjon részt venni. A hitoktatás

és a gyülekezeti élet elválik egymástól. Az ellenkezőjével is szembe kell néznünk. A nagyszülők, szülők szeretnék hitre nevelni a gyermeküket, tudatosan választják a hittant, de a baráti közösségek, a társadalmi környezet háttérbe szorítja a hit szerepét. Sokszor a sok iskolai és iskolán kívüli alkalmak (szakkörök, edzések, különórák, stb.) fontossági sorrendjében a gyülekezeti

alkalmak sokadrangú helyet foglalnak el, s bizony küzdeni kell a gyermekek és családok szabadidejéért, tartalmasan úgy kitölteni a gyülekezeti alkalmakat, hogy az „vonzó” legyen a számukra, „érdemes legyen” azon részt venni. Épp ezért a hitoktatóknak nemcsak teológia felkészültséggel kell rendelkezniük a tananyag átadásához, hanem pedagógiai, pszichológiai érzékenységgel, kreativitással, szabadidő- és programszervezéssel is. Nagy elvárásnak kell megfelelniük a gyermekek és a családjuk felé.

A hitoktatás a gyülekezetépítés szempontjából akkor hatékony igazán, ha nem a tanórai keretekre korlátozódó elszigetelt tevékenység, hanem szerves részévé válik a gyülekezet életének. Ezt sokban segíti, hogy a gyülekezet egésze támogatja ezt a szolgálatot odafigyeléssel, elismeréssel, imádsággal. Ha a hitoktatás összekapcsolódik az istentiszteleti élettel, a közösségi alkalmakkal és a személyes kapcsolatokkal, akkor valódi növekedést hozhat – nemcsak létszámban, hanem hitben és elköteleződésben is.

Összességében a hitoktatás egyszerre lehetőség és kihívás. Bár sok munkát, türelmet és kitartást igényel, mégis olyan befektetés, amely hosszú távon meghatározza a gyülekezet jövőjét. A benne rejlő lehetőségek kiaknázása és a nehézségek tudatos kezelése által a hitoktatás valóban a közösség megújulásának egyik kulcsa lehet.

Kiss Tünde hitoktató

A hitoktatás gyülekezetépítő szerepe

Jelenleg az állami intézményekben 1-8. osztályban, felekezeti iskolákban 1-12. osztályban zajlik hitoktatás. Választható óra ez, nem kötelező. Nagyon változó, hogy melyik iskolában, melyik évfolyamon hány evangélikus diákot tanítunk, de az iskolai hittanórák legnagyobb százalékban 1-2 fős órák. Ez így elsősorban szomorúan hangzik, ugyanakkor nagyon fontos területe a gyülekezetépítésnek. Az iskolákban nem csak olyan családokat érünk el, akik már kötődnek, kapcsolódnak gyülekezetekhez. Ugyanúgy az is igaz, hogy akik egyházi – pl. evangélikus – iskolába járnak, nem feltétlenül kapcsolódnak gyülekezetekhez. A továbbtanulás idején, 5. 7. és 9. évfolyamon is sokan kerülnek kapcsolatba a gyülekezetekkel, mert lelkész ajánlásra van szükségük a felvételihez. Nagyon sokszínű a terep.

Folytatás a 9. oldalon

Hídépítés

Ajándék és lehetőség a gyülekezeti munkában

A hitoktatásról való iskolai tájékoztatás során mindig elmondom a leendő elsősök szüleinek, hogy a hittan természetesen megmaradhat egy órának az órarendben, de kaput nyithat az egész család számára a hitben járás gyakorlására.

Így fogalmazom meg azt a meggyőződésemet, hogy a hittanóráknak önmagukban is van értékük: a közös tanulás során az ige magjai behullhatnak a gyermek szívébe, hogy aztán azok a maguk idejében kikeljenek: így épül Isten országa. De az is bizonyos, hogy a hitben való megmaradáshoz és növekedéshez elengedhetetlenül fontos a gyülekezetben élés. A hitoktatással így híd kezd épülni a hittanos családok számára a gyülekezet felé.

Isten a hittanos családokon keresztül ajándékot és feladatot is adott nekünk. Ajándékot, mert soha ennyi család nem „pottyant” az ölkünkbe. Lehetőséget arra, hogy a közös pont: a gyermek nevelése során színesedve bővüljön a gyülekezet. De ez olyan (missziói) feladat is, amely túlmutat a hitoktatói feladatkörön és kompetencián. Mert az igazi munka a hittanóra után kezdődik, és az egész gyülekezetet kíván.

De milyen építő elemei vannak ennek a hídépítő munkának? Családok számára könnyen „fogyaszthatóak” az adventi és húsvéti kézműves foglalkozások, gyülekezeti napok. A mi gyülekezetünkben talán a legfontosabb a havi rendszerességű családi istentisztelet, amelyet úgy alakítottunk ki, hogy megkönnyítse a családok számára a hagyományos templomi istentiszteletbe való becsatlakozást. A családi istentiszteleteket fűthető, világos, modern berendezésű teremben tartjuk, az énekeket kivetítjük és könnyűzenével kísérik, a „csúszómászó” apróságok számára szőnyeget terítünk le, a kislányokat kis asztal és színező várja.

Az istentisztelet oldott légkörben, a gyermekek számára is jórészt érthető módon történik, szolgáló családokat, hittanosokat is bevonva a liturgiába. Az istentisztelet rendje tartalmazza ugyanakkor az összes olyan elemet (pl. zsoltár, kyrie, sanctus, agnus Dei stb.) amely a templomi liturgiában megtalálható. Így szándékozik a családi istentisztelet is építőkövévé válni a gyülekezetbe vezető úton.

Az eredmény felemás. Megjelennek ugyan családok az alkalmakon, de szerves részévé csak ritkán válnak a gyülekezetnek. Bár mindig kettőn áll a vásár: mi nem tehetünk mást, minthogy őszintén felteszünk kérdéseket: Mennyire törekszünk a családok személyes megismerésére? A hitoktató, a lelkész vagy a gyülekezet látogató csoportja felkeresi-e ezeket a családokat? Megismertük-e a családoknak – és egyáltalán: ennek a generációnak a lelki igényeit? Programjaink témaválasztásánál figyelembe vesszük-e azt, hogy a hittanos családok jó része mozaik család, és nem a hagyományos családmódelben (apa és anya házastárs + gyermekek) élnek?

Mi magunk, a gyülekezet hajlandóak vagyunk-e változtatni hagyományos rendünkön, szokásainkon, hogy a híd könnyebben járható legyen a számukra?

Isten történelmi lehetőséget adott számunkra az iskolai hitoktatással. Vajon mennyi időt kapunk még Urunktól, hogy az iménti kérdések ne múlt időben hangozzanak el?

Bőjtös Attila

A hitoktatás gyülekezetépítő szerepe

Folytatás a 8. oldalról

Elsőre ez talán nem tűnik nagyon jó arálynak, azonban rengeteg lehetőséget rejt magában. Lassan egy évtizede vagyok főállású hitoktató, és azt látom, tapasztalom a hittanórák során, hogy a gyerekeknek, fiataloknak nagyon nagy igénye van beszélgetésre, kapcsolódásra és útmutatásra. A mi felelősségünk az, hogy ebben a keresésben, kérdésben irányt mutassunk nekik. A gyülekezet szerepe pedig nagyon jelentős, hatalmas. Ugyanis a hitoktatás által nem csak a diákokat érjük el, hanem családjaikat is. Egész családokat, akik sokszor nem is tudnak a gyülekezeti életéről, nincs kapcsolatuk, de bennük is ott van a vágy a kapcsolódásra. A gyülekezetben pedig Isten ígéje az, ami megszólítja őket, ami ott tartja őket. Programokon keresztül, igehirdetéseken keresztül, mindenféle színes alkalmakon keresztül.

Természetesen ez nagyon nehéz feladat, hiszen az embereknek kevés az ideje, az energiája és sokféle szaladnak, szakadnak. De a vágy az Isten ígéje, az evangélium üzenete után ott van a szívükben. A hittanóra egy olyan fórum, lehetőség, kincs, amit nem szabad veszni hagyni, hanem nagyon komolyan kell venni, mert óriási missziós lehetőség. Hiszem, hogy Isten Lelke megszólítja az embereket, vágyat ébreszt és el is éri őket. A gyülekezet a terep, ahol ez megtörténhet.

Ugyanakkor azt is látom, hogy ehhez komoly változás és bátorság kell: kiszakadni a megszokott, régebben jól működő alkalmak vonzásából és bátran nyitni az új felé. A mai gyerekeknek, fiataloknak másra van szükségük, mint 25, 50 évvel ezelőtt. Ebben a másban, ebben az újban kell elrejteni az evangélium üzenetét, Jézus hívását. A megszólítást pedig gyakorolni kell. A hitoktatás óriási lehetőség a gyülekezetépítésben, de kell hozzá bátorság, kitartás, együttműködés a kollégákkal és a Lélek munkája.

Deák Ágota

Hitoktatás szerepe a gyülekezetben

A hitoktatás szerepe ma különösen fontos, mert nem csupán ismeretek átadásáról szól, hanem kapcsolatépítésről is: Isten és a gyermek között, a gyermek és a gyülekezet között, valamint a család és az egyház között. A hitoktatás akkor tölti be igazán küldetését, ha nem pusztán tárgy marad, hanem életformát, közösségi tapasztalatot is jelent. A gyermekek nyitottsága, őszinte kérdései és bizalma különleges lehetőséget adnak arra, hogy az evangélium üzenete természetes módon érkezzen meg a mindennapjaikba.

Az iskolai hitoktatás ebből a szempontból különösen nagy ajándék. Olyan családokhoz és gyermekekhez is eljuthat az üzenet, akik talán más módon soha nem kerülnének közel a gyülekezethez. A gyermekeken keresztül sokszor a szülők szívéhez is utat talál az, amit a hitről, imádságról, szeretetről, megbocsátásról hallanak. Egy-egy otthon elmondott ének, bibliai történet vagy gyermeki kérdés gyakran többet mozdit meg, mint egy közvetlen megszólítás. Ezért az iskolai hitoktatás missziós lehetőség is: híd az egyház és a családok között. Örömet jelent, amikor láthatóvá válik, hogy a gyermekek nemcsak megértik, hanem magukkal is viszik a hallottakat. Külön áldás, hogy most sok óvodás és kisiskolás korú gyermek van, akik szüleikkel együtt részt vesznek a gyülekezeti alkalmakon. Ez azt mutatja, hogy van nyitottság, van megszólíthatóság, és van reménység arra, hogy a gyermekeken keresztül a családok is közelebb kerüljenek az egyházi közösséghez.

Ugyanakkor a hitoktatásnak vannak nehézségei is. Az egyik ilyen tapasztalat, hogy egyesek számára az iskolai

hitoktatás mintha elegendőnek tűnne, és ezzel úgymond letudják a hitbeli nevelést. Ilyenkor nehéz mozgósítani a családokat a gyülekezeti alkalmakra, istentiszteletre, közösségi programokra. Pedig a hit nem csupán heti egy-két tanórán formálódik, hanem az istentiszteletben, az ünneplésben, a közös imádságban és a gyülekezeti kapcsolatokban mélyül el igazán. Az is kihívás, hogy a gyermekek nagyon különböző háttérrel érkeznek: van, aki otthon is kap lelki megerősítést, más viszont szinte csak a hitoktatás óráján találkozik bibliai tartalommal. Ez nagy érzékenységet, türelmet és sok imádságot igényel a hitoktatótól. A hitoktatás öröme és nehézsége tehát szorosan összetartozik.

Éppen ott a legnagyobb a kihívás, ahol a legnagyobb a lehetőség is. Sokszor apró lépésekben történik az előrehaladás: egy gyermek szívesen jön, egy szülő kérdez, egy család egyszer bekapcsolódik egy alkalomba, majd később újra visszatér.

Ezeket nem szabad lebecsülni, mert az egyházi életben a növekedés gyakran csendesen, lassan, mégis valóságosan megy végbe. A hitoktató szolgálata ezért egyszerre vetés, gondozás és hívogatás. Fontos, hogy a hitoktatás ne érjen véget az iskola falai között. A tanóra kapu lehet a gyülekezet felé, a gyülekezet pedig megtartó közösség lehet a családok számára. A jövő reménysége abban rejlik, hogy a megszólított gyermekekből és szüleikből élő, kapcsolódó közösség formálódhat.

A hitoktatás szerepe ezért pótolhatatlan: egyszerre misszió, nevelés és közösségépítés. Öröme a nyitott szívekben van, nehézsége a közösségbe hívásban, de éppen ezért olyan szolgálat, amelyet hittel, szeretettel és kitartással érdemes végezni.

Fekete-Kállai Etelka

Ovitól nyolcadikig

Immár 13 éve tanítok hittantanárként Sárvár, Rábapaty és Ikervár óvodáiban, általános iskoláiban. Számomra ez nem egyszerűen munka, sokkal inkább hivatás, elhívás, életforma.

Úgy gondolom, hogy a gyülekezetépítés egyik fontos alappillére lehet a hitoktatás. Az istentiszteleti szolgálat, a gyerek-

alkalmak, a hittantábor, a hittanverseny, az iflóra mind-mind arra szolgálnak, hogy a gyerekek megtapasztalják a közösség összetartó erejét, a közösséghez tartozás élményét, az egymásra figyelés képességét, egymás segítségét. Azt tapasztalom, hogy az egyházi alkalmaktól sok esetben elszólítják a családokat a világi programok, más, könnyebben emészthető élményekkel kecsegtetik őket. A hitoktatás viszont megalapozhatja, előkészítheti a gyülekezethez való tartozást. Ha a szülők részt vesznek a gyülekezet életében - az esetek többségében ez így van -, teljesen természetes számukra, hogy amikor a gyermekük óvodás lesz, beiratják hittanfoglalkozásra, és a kis óvodás hittanosaink már az ismert közegben örömmel kezdik az első osztályt. Az egyik legszebb emlékem, hogy a kis hittanos lány az órákon túl hittanversenyeken, ifiálkalmakon, táborokban is részt vett, és a szolgálat ma is fontos az életében. Jelenleg ő

Több mint tanóra ahol közösség születik

Az evangélikus egyház életében a hitoktatásnak mindig központi, gyülekezetépítő szerepe volt. Ez a küldetése napjainkban is. Nem csupán ismeretátadásról van szó, hanem olyan szolgálatról, amely közösséget formál, kapcsolatokat épít, és lehetőséget ad az élő hit megtapasztalására. Hitoktatóink tapasztalatai azt mutatják: a hittanórákon ma is formálódik a jövő egyháza.

Közösség születik a hittanórákon

„A hitoktatás nemcsak tanítás, hanem közösségteremtés is”. A hittanórákon a gyermekek nem pusztán bibliai történetekkel ismerkednek meg, hanem megtapasztalják, hogy az egyház élő közösség, amelynek ők maguk is részei lehetnek. A legfontosabb pillanatok gyakran a beszélgetések során születnek meg: „Amikor a gyerekek kérdeznek, megosztják gondolataikat arról, mit jelent számukra a hit, akkor nemcsak ők formálódnak, hanem mi is.” Ezek a közös gondolkodások gazdagítják a gyülekezeti életet is. A hittanórák hatása nem áll meg az iskola falain belül. Sok esetben a szülők is közelebb kerülnek az egyházhoz. Éppen ezért örömmel lehet arról beszámolni, hogy egyre több család kapcsolódik be a gyülekezeti alkalmakba: „Gyakran a gyermekeken keresztül indul el a nyitás, amely végül az egész családot megszólítja.”

Kihívások a mindennapokban

A hitoktatás ugyanakkor számos kihívással is szembesül. A mai fiatalok megszólítása különösen nagy figyelmet igényel. „A hittanóra akkor válik élővé, ha a diákok személyesen érintve érzik magukat”. Sokan kezdetben távolságtartóan érkeznek az órákra, vagy csupán kötelező elfoglaltságként tekintenek rá. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy az őszinte, elfogadó légkör gyakran áttörést hoz. Nem egy esetben a csendes megfigyelőből válik a legaktívabb résztvevő, aki később társait is hívogatja a közösségbe. A hitoktatók sajátos helyzetben vannak: hidat képeznek iskola és egyház között. Nemcsak a diákok, hanem gyakran kollégák és más felekezeti tanulók is bizalommal

fordulnak hozzájuk. Ez a nyitottság jól mutatja, hogy a hitoktatás messze túlmutat a tanórák keretein.

Ugyanakkor a nehézségek is valósak. A digitális világ erős ingerei mellett nem könnyű a figyelmet tartósan fenntartani, és sok gyermek számára a hittanóra az egyetlen hely, ahol a Bibliával találkozhat. Emellett gyakori kihívás az, hogy a hittanóra beépüljön az órarendbe, éppen ezért a hittanórák sokszor a nap végére kerülnek, amikor a diákok már fáradtak.

Az elvetett magok termést hoznak

Mindezek ellenére a hitoktatók szolgálatát számos öröm kíséri. Különösen megerősítőek azok a visszajelzések, amelyek évekkal később érkeznek. „Nagy ajándék, amikor volt tanítványok térnek vissza, és elmondják, mit jelentettek számukra a hittanórák – sőt, már saját gyermekeiket is elhozzák.”

A közösségi élmények gyakran túlmutatnak az iskolai kereteken. Kirándulások, táborok, ünnepi alkalmak adnak lehetőséget arra, hogy a gyermekek és családjaik még szorosabb kapcsolatba kerüljenek egymással és a gyülekezettel. Ezek az alkalmak mélyebb kapcsolatok születnek, amelyek hosszú távon is meghatározóvá válnak.

„A legnagyobb öröm, amikor látom, hogy valami megmozdul a gyermekekben – egy kérdés, egy felismerés, egy nyitottság Isten felé.” Ezek a belső lelki, mégis jelentős pillanatok adják a szolgálat igazi értelmét.

Élő és reményteli szolgálat

A hitoktatás gyülekezetépítő szerepe ma is egyértelmű. A hittanórákon nemcsak ismeretek születnek, hanem kapcsolatok, közösségek, és sok esetben egy életre szóló kötődés az egyházhoz. A lehetőségek és kihívások együtt formálják ezt a szolgálatot, de a tapasztalatok azt mutatják: az elvetett magok ma is növekednek. A hit átadása, a közösség formálása és a gyülekezet építése nem csupán feladat, hanem élő, reményteli valóság egyházunk életében.

Cséry Ágnes és dr. Koszorú Gábor soproni gyülekezet hitoktatói

Porpáczy Szilvia • hitoktató

Hitben, szeretetben, GYÜLEKEZETBEN

Nyílik az ajtó, hangzavar – beértem az iskolába. Szét-tárom a karom, összeszorítom a szemem – becsapódás, ölelés. Mindegy, hova, mindegy, mikor érkezek – mindig ismétlődik a jelenet. Hála! Néha ugyanez ismétlődik a bevásárlás közben, vagy a mozi, játszótér, fagyizó közelében. Vasárnap viszont ritkulnak a szeretethullámok, kevesebb gyermeket látok. A heti hajtás után bizony nehéz felkelni vasárnap is, pedig a templomba is pihenni, megnyugodni jár az ember lelke, gyermeke. Mintha ez nehezebben nyílna meg mint lehetőség a családok előtt. Az igyekezet, a rutin, a rohanás terhe el-elynyomja szívünk csendes vágyait, de jön a szünidő! Ilyenkor mindenki sűrűbben ölel meg a templomban, a táborokat is megtöltjük gyerekekkel, -zsivajjal, örömmel.

A templom tán túl hideg lenne?! – merengtem a Covid után, mert nem igyekeztünk kiszabadulni otthonról. Szépen lassan jöttek vissza az állandó családok is, pedig a közösség, a beszélgetések, az együtt éneklés vonz és gyógyít minket. Agapé – a legfontosabb a Jézussal átél, tanult történetek során. Így hát a templomba járók dupla adag pászkat, cukrot vagy egyebet vehetnek – de ellenőrzés nélkül. Van, aki felhagy a számolgatással, annyit vesz a következő hittanórán, mint a társai. Leginkább e

csoporttagok indulnak el legtöbbször vasárnap is templomba. S ahol nem egyhanem többfős a csoport, máris nem egy gyermekkel találkozom vasárnap, hanem négyel, ... – a csoport minden tagja megérkezik. Egyenlőség, becsület – még ma is fontos; kitartunk a másik

mellett, ha ő is megtisztel minket odaadásával, lemondásával. S egyenlően kap mindenki cukrot, pászkat, ... hisz mindenki eljött már a templomba. S az az öröm, hogy ezt a (vasárnap énekelt) dalt már ismerem!!! Leírhatatlan. Élvezem, ahogy kinevetnek a lassú gitárpengetéseimért, s a templomi tempót próbálják tartani. Öröm együtt lenni, öröm egyre többen lenni – hittanórán, táborban, templomban – nem a hely, a hit, az öröm számít.

Zákeus változásának is így örült Jézus és az Atya. Ezért neveztük a lelkész feleségével Zákeus-csoportnak azt a szülő-gyermekközösséget, melyet a vasárnapi istentiszteletek alkalmával játékos foglalkozásokkal tartottunk meg: bábozás, legózás, faemberkék/Goodly Play. A Covid vetett véget ennek a gyermekbarátiabb vasárnapi foglalkozásnak. Az igehirdetés alatt külön teremben eljátszottuk/-meséltük a történetet a legkisebbeknek. A közös ügy, a gyülekezet a legfontosabb találkozás és találkozások színterévé tehető – mi tesszük azzá. Barátainkkal, sorstársainkkal, mosolyainkkal, faladatainkkal, közösen átél és megélt, megírt történeteinkkel.

Megéljük egymást. Megértjük egymást. Látjuk egymást.

Mihácziné Kis Lilla • hittanár-nevelőtanár

A hitoktatás örömei

Több évtizede szolgálom hitoktatóként Celldömölkön. Ha röviden kellene összefoglalnom, akkor azt mondanám, hogy nagyon is fontos szerepe van a hitoktatásnak. Mind a hit alapjainak átadásában, mind az evangélium hirdetésében, a közösség kialakításában, a konfirmációra való felkészítésben. Egyben missziói lehetőség, és integrálja a fiatalokat a gyülekezetbe.

A hitoktatásnak azért is kiemelkedő szerepe, mert elérjük a gyerekeket – ez a legfontosabb –, és rajtuk keresztül a családokat is. Így a szülőkkel is egy közelebbi kapcsolatot lehet kialakítani. Ennek érdekében külön Messenger-csoportot is létrehoztam. Így a tagok a gyülekezet alkalmairól is értesülnek, és hívogathatom a családokat is. Lehetőség nyílik arra is, hogy a családokat meglátogassam, aminek különösen örülök. Hiszen így kölcsönösen megismerhetjük egymást. Ez egy kapcsolódási pont. Megszólítani őket, hívni az alkalmakra. Ha kell, szívesen el is megyek értük autóval, és elviszem őket az istentiszteletre.

Két iskolában is tartok hittanórákat. Egy katolikus egyházi iskolában és egy állami iskolában. A szülők és a pedagógusok is komolyan gondolják és élük a krisztusi hitet, és ebben szeretnék nevelni, taníttatni gyermekeiket. Az egyházi iskolában könnyebben el lehet érni a gyerekeket, egyszerűbben lehet őket a gyülekezetbe bevonni. Több lehetőség van rá, például az úgynevezett osztály-istentiszteletek, amelyeken minden vasárnap más osztály szolgál. Az iskola rendje szerint minden gyermek a saját felekezetében szolgál az adott vasárnapon. Énekekkel, verssel, felolvasással vesznek részt a liturgiában, így benne vannak a gyülekezet közösségében, és megismerik az istentisztelet menetét is. Ez egyszerű alkalom!

Ezzel ellentétben az állami iskolában, bár el tudjuk érni a gyerekeket, de ez kisebb réteget érint. Valaki csak azért íratja be a gyermekét hit- és erkölcsstanra, hogy a későbbiekben konfirmáljon, viszont a gyülekezet életében nem szeretne részt venni. Akad, akinek a családja révén van kötődése a gyülekezet-hez, és ezért jár a gyermek hittanórára. Voltak olyan gyerekek, akiknek már a szüleit is tanítottam. Itt látom a missziói munka lehetőségét. Hiszen előfordult, hogy szünetben bejött hozzám egy kis alsós hittanos beszélgetni, és jött vele az osztálytársa is. Valóban egy jót beszélgettünk Noéről. Azt mondta, hogy jövőre hozzám jár órára, de ezt az anyukájának is megmondja. Tényleg beíratják...

Somogyi Éva • hitoktató

Hitoktatásból tanítványi lét

Neveld a gyereket a neki megfelelő módon, még ha meg is öregszik, akkor sem tér el attól. (Péld 22,6)

Gyerekkoromban péntek esténként jártunk hittanórára a templomba. Emlékszem a kis terem hangulatára, a képekre a falakon. Remélem, az én gyermekeimnek is hasonlóan szép emlék lesz felnőtt korukban visszagondolni a gyerek-istentiszteletekre, a táborokra és sok gyülekezeti teremben eltöltött alkalomra. Ők a hittanórákat állami iskolában, jobb esetben iskolai padok között töltötték, mert azt meg sem tudom számolni, hányféle teremben tartottam nekik a hittanóráikat.

Harminc évvel ezelőtt öt-hat gyermek járt rendszeresen gyülekezeti hittanórára két-három évfolyamonként egy, a veszpréminél nagyobb gyülekezetben. Sok év eltelt, és sok minden megváltozott azóta. Ma már a családoknak megvan a lehetőségük, hogy szinte bármelyik állami iskolában tanulhat felekezeti hittant gyermekük. Nagy lehetőség ez a családoknak és a gyerekeknek, akiknek rettentően sok elfoglaltságuk van.

Tapasztaltuk, hogy milyen nehéz például a konfirmációs óra időpontját összeegyeztetni. Vajon, ha nem lenne lehetőség iskolai keretek között hitoktatást végezni, az ilyen Veszprém méretű városokban hányan járnának ma gyülekezeti hittanra? Összevethetnénk korábbi adatokkal, de nem emlékszem, hogy a missziói parancs konkrét számokat tartalmazna.

Sokan írtak az elmúlt években arról, hogy milyenek kellene lennie a hitoktatásnak, milyenek kellene lennie a hitoktató személyének, van-e egyáltalán szükség hittanórára az állami iskolákban. Vajon többen fognak templomba járni? Sajnos mára bebizonyosodott, hogy azok a családok, akik szeretnék, hogy gyermekeik evangélikus hitoktatásban részesüljenek, nem érzik feltétlenül szükségét annak, hogy a gyülekezethez szervesen kapcsolódjanak. Reménykeltő azonban, hogy minden, a családoknak, gyerekeknek, fiataloknak szervezett gyülekezeti alkalmainkon, a nagyobb ünnepeken, jelentős számban fordulnak meg olyanok, akik a vasárnapi istentiszteleteken szinte egyáltalán nem vesznek részt. Nagy öröm az is, hogy egyre több fiatal, fiatal felnőtt, akik részesültek ebben a rendszerben hitoktatásban, vannak jelen rendszeresen az istentiszteleteken. Ennek köszönhető talán az is, hogy idén 19 konfirmandusunk van.

Veszprémben nem látok nagy különbséget aközött, hogy valaki egyházi, vagy állami iskolában kap, vagy kapott vallási nevelést. Az iskolai hitoktatás eredményeként lehet elszámolni azt is, hogy sok gyerek fejében mára már nem egy elvont, ismeretlen kép alakul ki a kereszténységről. Közelebb került a mindennapi életükhöz.

Nagyon jó alapot biztosít az evangélikus óvodánk, hiszen az onnan iskolába kerülő gyerekek gondolkodásmódja, fogékonysága kiemelkedik társaik közül.

13 évvel ezelőtt került bevezetésre a hit - és erkölcsstan oktatása az állami iskolákban. Kezdetekben ez hatalmas feladatot és felelősséget rótt az evangélikus gyülekezetekre, hiszen a hittanórák száma egyik évről a másikra hatványozottan megnőtt, és nem volt elég képzett hitoktató, a lelkészek nem győzték munkájuk mellett az oktatást. 13 év alatt felkészültebbek lettünk. Veszprémben jól kidolgozott rendszerben működik a hitoktatás. Az iskolák kezdeti ellenállása mára megszűnt, a legtöbb iskola biztosítja a megfelelő feltételeket, sőt néhány esetben határozottan jó munkakapcsolat épült ki az iskolák és a hitoktatók között. Az evangélikus diákok nagyjából két harmada tanul állami és egy harmada egyházi

iskolában hittant. Mit jelent ez a gyülekezetre nézve? A veszprémi gyülekezet jelenleg 13 állami és két egyházi iskolában látja el a hitoktatás feladatát. Az elmúlt években évente körülbelül 120-140 gyermek tanulhatott hittant legalább heti egy órában. Ez nagy számnak tűnik, de akkor miért nem látjuk az istentiszteleteinken a gyerekeket és a családokat?

Jézus nem iskolai folyosókon, öltözőkben, vagy szertárakban tanított, mint mi, de tanított mindenhol és mindenkinek, nem téve különbséget fiatal, öreg, szegény, gazdag, asszony vagy gyerek között.

Az apostolok ugyanígy tettek. A mi célunk is az, hogy minél nagyobb számban tudjuk biztosítani a lehetőséget arra, hogy aki szeretne, tanulhasson evangélikus hittant, és később hitben fejlődni képes fiatalok kerüljenek ki az iskolapadokból. Nem tudhatjuk, hogy kiben hogyan munkálkodik Isten Lelke.

Luther Márton is nagyon fontosnak tartotta a gyerekek vallási nevelését, oktatását. Ugy tartotta, ennek elsődleges színtere a család, de ha ez nem elég, akkor az iskolákban is kell tanítani. A gyülekezet tagjainak is vannak feladatai, hiszen ők azok, akik ösztönözhetik gyermekeiket, unokáikat a közösségben való részvételre. Nem csak a lelkészek, hitoktatók feladata a magvetés, a közösségért mindannyiunknak dolgoznunk kell. Az iskola megfelelő helyszín a tanulók hitről való gondolkodásának formálására és a hit tartalmak megismerésére, a gyülekezet pedig helyszín a tanítvánnyá válásra. A veszprémi gyülekezet támogató közösség mindazok számára, akik hitben gyarapodni szeretnének, nem feledve: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” (Jn 13, 35)

Soltész-Gáspár Judit

Hinni taníts, Uram!

„Hinni taníts, Uram, kérni taníts!” Iskolai áhitaton gyakran énekeljük ezt a református ifjúsági éneket. Hogyan lehet a hitet tanulni? Tanulta-e valahol a kapernaumi százados a hitét, mellyel Jézushoz fordul? Honnan tanulta a kánaáni asszony azt a hitét, melynek morzsái is elegek leányának gyógyulásához?

Lehet-e tanulni a hitet? Lehet belőle dolgozatot írni? Mennyi az elégséges szint? A mustármagnyi hányas? Felnőtt fejjel nehéz ezekre a kérdésekre válaszolni. Sokkal természetesebb a válasz egy kisgyermek szájából. Számukra a hit és a családi biztonság, a családi szeretet azonos fogalmak. Tudja, hogy szüleiben megbízhat, biztonságot, jövőt és mindennapi táplálékot jelent számára. Tudja, ha édesapja feldobja a levegőbe, el fogja kapni, ezért a helyett, hogy félne, kacagva esik bele apja karjaiba! Így kell lennünk hitünkkel is: biztos pont, hogy Atyánk karjaiban kötünk ki, és bármi rossz is történjen, a végén biztonságban leszünk.

De akkor mi az, ami tanítható? Az említett ifjúsági ének erre is választ ad: Lélekből, lelkesen Kérni taníts! Meg kell tanulunk ösztönt, háladással imádkozva kérni Istenünktől, és ne mulandó, gyarló dolgokat, hanem az igazat, az értékeset, ami nem csupán magunk számára, hanem a közösségünknek is a javára válik.

Merjünk felelősséget vállalni a ránk bízottakért, merjünk kiállni közösségeink, családjunk, munkatársaink, egyesületünk, városunk, egyházaink, nemzetünk érdekeiért. Tanuljunk meg, hogy a saját érdekeim mellett ugyanolyan fontos a közösség érdeke, és ezért áldozatokat is lehet, és kell is hozni: időt, fáradságot, adott esetben pénzt is. Az, hogy egy közösség tagja vagyok, az nem

azt jelenti, hogy ott vagyok közöttük, hanem jelen vagyok a közösség életében, aktív része vagyok, és fontos az, amit teszek. Jóságom, szeretetem jóleső érzés embertársam számára, és mások jósága ugyanolyan jóleső érzés számomra.

Tanulhatjuk azt is, hogy merjünk a saját lelkiismeretünkre hallgatni, merjünk kiállni azért a véleményért, hitért, egyházért, amit sajátunknak mondhatunk. Ugyanilyen fontos az őszinteség, az őszinte, tiszta, érthető beszéd, amellyel embertársainkhoz fordulunk. Ennek eredményeképpen egy egyenes, kiismerhető személyiséggel leszünk megáldva, akiben megbízhatnak mások, akinek számít a véleménye.

Mindezeket hogyan tanulhatjuk vagy taníthatjuk? Természetesen úgy, ahogy bármi mást is: saját személyiségünkkel, hiteles kommunikációnkkal, önzetlen, mindent felülmuló szeretettel. Úgy, ahogy Jézus is tanította tanítványait: példamutató, önfeláldozó, tiszta szeretettel!

Ha visszaemlékezünk saját iskolai élményeinkre, akkor sohasem az jut eszünkbe, hogy hogyan dolgoztunk fel egy-egy verset, vagy hogyan bizonyítottunk egy-egy matematikai tételt. Sokkal inkább arra emlékezünk, hogy egy-egy tanárunk mennyire volt hiteles, hogy szólt hozzánk, és mennyire éreztette, hogy számára fontos a mi életünk.

Így azután, amikor Ő visszatér köztünk, és kegyelmesen végignézi életünket, akkor megállhassunk előtte, számadásunkban fel tudjuk sorolni mindazt a jót, amit Ő cselekedett velünk, és Ő megmutatja mindazt a sok jót, amit Ő általa mi cselekedtünk embertársainkkal, közösségünkkel, egyházunkkal, nemzetünkkel. Úgy, ahogy ennek az éneknek az utolsó sora is szól: „Majd, ha kegyelmesen nézed az életem: Állhassak csendesen. Hinni taníts!” **Köveskúti Péter**

HITTAN

„De jó, hogy jöttél! Nagyon sok meséltnivalóm van!” – így fogadott nemrég az egyik első kis hittanosom, amikor beléptem az iskolaajtón. Ez a mondat azóta is velem maradt. Nincs benne semmi különleges, mégis úgy érzem, valami nagyon lényegeset mond ki arról, mit is jelent számomra a hittanóra, hogy ez első sorban olyan hely, ahol a gyerekek megszólalhatnak, mesélhetnek. Elmondhatják, ami bennük van. Ahol nemcsak figyelmet várnak tőlük, hanem figyelmet kapnak. Kis létszámú, sokszor négyszemközt órákat tartok, ezért ezek az alkalmak különösen bensőségesek.

A gyerekek néha egészen váratlanul mondják ki azt, ami foglalkoztatja őket. Mesélnek arról, mi történt velük reggel, kivel volt konfliktusuk, mitől félnek, minek örülnek. Számomra a hittan egyik legfontosabb része éppen ez: hogy van helye mindannak, amit magukkal hoznak, és hogy hitoktatóként, lelkészként valóban oda tudjak figyelni rájuk. Úgy gondolom, a hittan nem ott kezdődik, hogy mi, felnőttek, elkezdünk beszélni Istenről. Sokkal inkább ott, hogy komolyan vesszük azt a gyermeket, aki velünk szemben ül.

A gyerekek gondolkodása első pillantásra egyszerűnek tűnhet, valójában azonban sokszor meglepően mély. És ahol egy gyerek biztonságban érezheti magát ahhoz, hogy meséljen, ott előbb-utóbb kérdezni is mer. Ahol pedig kérdezni mer anélkül, hogy a kérdése nevetség tárgya lenne, vagy a bizonytalansága hibának számítana, ott lassan megnyílhat az út afelé, hogy a hitről ne csupán megtanult mondatokban beszéljen, hanem személyesen kezdjen gondolkodni önmagáról, másokról, a világról és Istenről.

Hiszem, hogy a bibliai történetek, az ünnepek, az imádságok, az énekek és a keresztény hit alapfogalmai csak akkor

válnak igazán élővé, ha találkoznak a gyerekek mindennapi világával. A többezer éves történetek azért tudnak ma is megszólítani, mert nagyon is emberi

sorsokat, érzéseket közvetítenek. Örömet és kudarcot, elbukást és újrakezdést, félelmet és reménységet. Isten vezetését és Jézus Krisztus szeretetét nem valami távoli, elvont világban mutatják meg, hanem emberi életekben. Ezért történhet meg az is, hogy egy gyerekek által elmesélt élethelyzet egyszerűen új fényben mutat meg egy evangéliumi történetet. Vagy ezért segíthet egy bibliai történet abban is, hogy valaki végre szavakat találjon arra, amit addig csak érzett, de nem tudott kimondani.

Nem tudok a hittanra az iskolai keretek között sem pusztán tantárgyként tekinteni. Inkább olyan térnek látom, ahol lehetőségünk van arra, hogy bizalom épüljön egymás felé és Isten felé. Ahol nem kész válaszokat kell sietve összegyűjteni, hanem meg lehet tanulni figyelni, kérdezni, kapcsolatba kerülni. Ahol tere van a mi saját történetünknek, ereje van a gyermeki kérdéseknek, és újra meg újra el lehet mondani a több ezer éves történeteket úgy, hogy abban valami személyesen is megszólítóvá váljon. Talán ezért maradt meg bennem olyan elevenen az a köszöntés az iskolaajtóban. Mert olyan sok minden benne volt, amit a hittanóráról gondolok. Ami kezdődhet úgy, hogy „De jó, hogy jöttél! Nagyon sok meséltnivalóm van!” És úgy folytatódhat, hogy „De jó, hogy jössz! A téged végtelenül szerető Istennek is nagyon sok meséltnivalója van neked.”

Zsugyel-Klenovics Katalin

Hittan: elindulás a hit tanulásának útján

A hittan céljának és alapjának megfogalmazásakor egyik fontos kiindulópontunk Jézus missziói parancsa (Mt 28,18-20), annak is a közepe: „tegyetek tanítvánnyá minden népet”. De vajon milyen belső kép kapcsolódik a tanítványsághoz és a „tanítvánnyá tétel” kifejezéshez, különösen, amikor egy mai iskolai tanóra pedagógiai szituációja a kontextus számunkra?

[Bővebben: „Hitből jövő” című valláspedagógiai kézikönyvben; szerkesztette: Kodácsy-Simon Eszter, Siba Balázs]

A „tegyetek tanítvánnyá” felszólítás hallatán sokszor egy kész, érett állapot rajzolódik ki előttünk. A kép középpontjában Jézus tanítványai állnak: olyan felnőtt emberek, akik életük egy pontján meghozott döntés után követték Jézust, hosszú ideig tanultak mellette, hitbeli küzdelmeken mentek át, míg végül megerősödve vállaltak szerepet az első keresztény közösségek formálódásában. Ez az elképzelés könnyen azt sugallja, hogy a tanítványság egyfajta beteljesedett állapot, amelyhez a hitoktatás során el kell juttatnunk a ránk bízottakat. Azonban a bibliai szöveg mélyebb vizsgálata más értelmezésre vezet. A „tanítvánnyá tenni” kifejezés mögött álló görög ige, a matheteuo, nem egy befejezett állapot létrehozását jelenti, hanem egy folyamat elindítását. Olyan tevékenységet ír le, amelynek során valakit hozzásegítünk ahhoz, hogy tanulóvá váljon: olyanná, akinek célja az, hogy Isten Igéjének megértésére és megélésére törekedjen. A görög igéhez tartozó főnév, a mathetes, szintén ezt a dinamikus, tanulásra irányuló létformát hangsúlyozza, amely mai pedagógiai kifejezéssel élve egyfajta élethosszig tartó tanulást jelent. A bibliai szóhasználat nem a kész tanítvány statikus és végleges, befejezett képét állítja elé, hanem azt az embert, aki úton van, aki kérdez, gondolkodik, belső erőfeszítéseket tesz a megértésért, és sokszor kisebb-nagyobb kanyarokon halad a felfedezett „tananyag” megélése során. Úgy, amint történt ez Jézus tanítványaival is, akik egész életükön át tanulták a követés titkát.

Ebből következően a tanítványság nem első sorban célállapot, hanem folyamat. Nem lezárt eredmény, hanem nyitott, folyamatos alakulás. Ez a felismerés különösen fontos a hittan gyakorlatában, hiszen könnyen belecsúszhatunk abba a szemléletbe, amely a kész tanítvánnyá válást a tanár saját pedagógiai tevékenysége közvetlen eredményének tekinti, s amely külső, kimondott vagy kimondatlan elvárásként tűzi ki azt a résztvevők elé. Így azonban nemcsak megterhelnének a tanulás folyamatát, hanem el is homályosítanánk a Szentlélek munkájának elsődlegességét. A matheteuo inkább meghívást és kezdeményezést jelent: annak a lehetőségét, hogy valakit elindítsunk egy úton. A hangsúly nem azon van, hogy mi formáljuk meg a végállapotot, hanem azon, hogy teret nyissunk a tanulás, a keresés, a megküzdés és a hitbeli fejlődés számára. A tanítvánnyá válás nem külső formálás, hanem belső átalakulás folyamata, amelyben a résztvevők – mind a diák, mind a tanár – aktív keresővé, tanulóvá, tanítvánnyá válnak. A hittan feladata ebből a szempontból nem kevesebb, de nem is több, mint ennek az életnek át tartó útjának a megnyitása. A hittan ennek az útnak a megnyitását, az első lépéseit szolgálja.

Kodácsy-Simon Eszter

Vérlovagok motorháton

Egy baráti és bajtársi közösség, több mint 50 válogatott önkéntes, akik az év minden napján, napi 24 órában készen állnak és segítenek, hogy az életet jelentő vér a megfelelő időben juthasson el a rendeltetési helyére. Röviden így foglalható össze, hogy kik is a Vérlovagok.

Fiatal korom óta motorozom, sajnos ma már félve merem kiszámolni, hogy ez pontosan hány évet is jelent a nyeregben, de a megszámlálhatatlan élmény és felemelő pillanat ellenére emberként és motorosként is a legbüszkébben a Vérlovagok közösségére tekintek. Nem elsősorban azért, mert alapítója lehetek ennek a gondolatnak, ennek a szolgálatnak, hanem azért, akikkel és amit csinálhatunk.

Számomra felemelő érzés, hogy van ma Magyarországon egy olyan önkéntes közösség, ahol a földművestől a villanyszerelőn, a kamionsofőrön át egészen a vezető menedzserekig, vállalkozókig és cégvezetőkig a legkülönbözőbb embereket és személyiségeket köt össze és kovácsol egy közösségé az önkéntes sürgősségi vérszállítás ügye. Azt gondolom, hogy az elmúlt csaknem hat esztendő és több millió megkülönböztető jelzés használatával megtett kilométer visszaigazolást jelent számunkra, hogy a vállalt szolgálatunkra szükség van, és az emberek számíthatnak ránk.

Bevallom, 2019-ben, a Földkerülő motoros túrámat követően, a Vérlovagok gondolatánk első felmerülésekor még nem sejtettem, hogy milyen történet veszi kezdetét. Azonban a mából visszatekintve úgy gondolom, hogy jó döntést hoztunk az elindulással és a folyamatos bővülésünkkel. Rá kellett jönnünk ugyanis, hogy egy olyan vállalkozásba fogtunk, ami túlmutat rajtunk, és minden kihívása, nehézsége eltörpül amellel a jelentősége mellett, hogy sok ezer, talán több tízezer ember életének a megmentéséhez járulhattunk hozzá.

Mára pedig a legnagyobb felelősségünk talán abban áll, hogy a Vérlovagok biztos alapokon működhessenek. Kevesen tudják ugyanis, hogy mi szintén kizárólag adományokból, valamint

adó 1%-os felajánlásokból működünk. Hihetetlen összefogásra volt az eddigiekben is szükség tehát ahhoz, hogy idáig is eljuthassunk, amit e helyről is szeretnék mindenkinek megköszönni. Együttal innen is szeretnék mindenkit arra biztatni, hogy ajánlja fel az 1%-át. Csupán néhány kattintással ugyanis 5-6 vonulás árával járulhat hozzá a működésünkhöz.

Azokat viszont, akik úgy érzik, hogy ennél is többel segítenének minket, és csatlakozni szeretnének a közösségünkhöz, arra biztatom, hogy keresék fel a honlapunkat, töltsék ki a jelentkezési űrlapot. Tisztában vagyok vele, hogy a Vérlovagok közé tartozni nagy áldozatot jelent úgy az önkéntes, mint a családja részéről. Havonta két 24 órás ügyeletet vállalni, a közösségi életben részt venni, a kitelepüléseken, eseményeken képviselni a csapatot, ez nem kevés, illetve kevesek számára megoldható. Azt gondolom viszont, hogy mindezek ismeretében talán még nagyobb az elismerése ennek a közösségnek.

Ugyanakkor azoknak sem szeretnénk elengedni a kezét, akik támogatnak minket, de nincs lehetőségük csatlakozni hozzánk. Számukra hívtuk életre a Vérlovagok Baráti Körét, hogy tudjunk egymásról, közvetlen kapcsolatban lehessünk egymással, és bevonhassuk a követőinket, támogatóinkat is a mindennapjainkba. Így jó érzéssel

ajánlom minden érdeklődő figyelmébe, hogy keresse a Facebookon a Vérlovagok Baráti Köre csoportot, és csatlakozzon hozzánk.

A közösség folyamatos bővülése mellett pedig szintén nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minél több kórház számára tegyük elérhetővé a Vérlovagok működését, és ezzel a jelenlegi 3 millió magyar embernél is több számára biztosíthassuk azt, hogy mindenkor úton a segítség! Ez nem csak rajtunk múlik ugyan, de ami rajtunk múlik, mindent megteszünk ennek érdekében.

A Vérlovagok egyelőre rövid, de annál tartalmasabb történetében pedig azt gondolom, hogy külön fejezetet érdemes szánni a Székely Vérlovagok számára. Ugyanis a hazai építkezés és fejlődés mellett az Erdély Mentőcsoport megkeresése nyomán közösen hívtuk életre a Székely Vérlovagokat csíkszeredai központtal, ezzel új távlatokat nyitva az önkéntes sürgősségi vérszállítás ügye számára.

Kellő szerénységgel, de azt gondolom, hogy az utóbbi hat esztendőre visszatekintve, minden okunk megvan azt feltételezni, hogy az elkövetkező években egy valódi közép-kelet-európai sikertörténet születésének lehetünk a szemtanúi, ami itt kezdődött, velünk, egy maroknyi lelkes motorossal, aki önként juttatta célba az életet jelentő vért.

Pribli Sándor

Aktívan az életben és a gyülekezetben

Tóth Sándor a húszéves szombathelyi férfikör szolgálatáról

A Szombathelyen élő nyolcvannyolc éves Tóth Sándor ma is aktív, a mozgás és a sport meghatározó szerepet töltött be életében. Egész családja evangélikus, négy éve ünnepelte konfirmációjának hetvenedik évfordulóját, alapítója és vezetője a szombathelyi gyülekezet húsz évvel ezelőtt alakult férfikörének. A szombathelyi az ország legnagyobb létszámú köre, jelenleg huszonnyolc működik az országban.

– Tóth Sándor 1937. szeptember 22-én született Szombathelyen. A Fiú Kereskedelmi és Közgazdasági Technikumban tanult, majd 1980-ban a Testnevelési Főiskola Sportszervezői szakán végzett. Tizenhat éves korától motorversenyzőként szerepelt a Magyar Honvédelmi Szövetségben. Később a Honvéd Egyesület színeiben röplabdázott, 1974-ben röplabda edzői oklevelet szerzett. Munkáját 1957-ben a Magyar Honvédelmi Szövetségben gépjárműképző gyakorlati szakoktatóként kezdte. 1972-től a Városi Tanács Művelődési Osztályán a Safrankó úti Sporttelep (Sugár úti Sportcentrum) vezetője lett, majd a Sportlétesítményeket Fenntartó Szervezet irányításával bízták meg. Nyugdíjba vonulása után alapító tagként több civil szervezet munkájában vett és vesz részt, ő a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség Férfikörének elnöke, a Szombathelyi Szív a Szívért Egyesület alelnöke, valamint az Aranykorúak Sport és Egészséges Életmód Egyesület alapító tagja.

Az anyai ágon evangélikus Tóth Sándor egész családja ehhez a felekezethez tartozik, mint mondta, evangélikus hitben élt, nőtt fel. Négy évvel ezelőtt volt konfirmációjának hetvenedik évfordulója, a több mint harminc konfirmandusból már csak hárman élnek. Két gyereke, öt unokája van, valamennyien evangélikusok, lánya tizennégy éve a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ szociális ügyintézője. Negyedik ciklusban választották meg a szombathelyi gyülekezet presbiterének, a testületnek ő a korelnöke. Hallgatnak rá, a civil életben és a gyülekezetben is megmondja véleményét, fontos számára az ifjúság gyülekezeti életbe való bevonása és jelenléte. 2016-ban átvehette a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottsága Év önkéntese díját, 2023-ban a Szombathely Sportjáért Életműdíjat. Tóth Sándor ötlete volt a Szombathelyi Férfikör létrehozása, mely tíz taggal elsőként alakult meg az országban

2006. február 18-án. Az alapítók célkitűzéseit – a férfiak bevonása a közösség életébe, a megye területein levő gyülekezetek látogatása, a férfiak által elvégezhető munkák megszervezése, elvégzése, kirándulások szervezése – a gyülekezet akkori lelkésze, Gregersen-Labossa György is támogatta. A tagok elnöknek az ötletadó és szervező Tóth Sándort, elnökhelyettesnek Sente Mihályt választották. A férfikör tagjai végzik a gyülekezetben a fizikai munkát, többek között külföldi adományok kamionról lerakását, gondozzák

az egykori lelkészek, tanítók síremlékét, segítik az időseket, sátozt szállítanak, építenek különböző alkalmakon. Folyamatosan végzik a szükséges feladatokat a templomban, a Reményik Sándor Evangélikus Iskolában, a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központban – Johanneumban. Az elmúlt húsz évben a férfikör létszáma tízről negyvenre nőtt, harmincegy gyülekezeti látogatáson és kiránduláson vettek részt, a férfakkal együtt a családok többek között Székesfehérvárra, Győrbe, Veszprémbe, Zalaegerszegre látogattak. Minden kerületi rendezvényen a férfikör biztosította a sátrak szerelését. A szombathelyihez hasonló férfikör jött létre Vas vármegyében Sárvaron, Kőszegen, Répcelakon, az ágazat országosan is dinamikusan fejlődik. A férfikör életében a legnagyobb esemény az Országos Férfikör IV. találkozója volt, amit 2011-ben tartottak Szombathelyen, ahol Werner Lauterbach bajor férfi misszióvezető, Szeverényi János országos missziói lelkész, Nánai László tábort lelkész, Dr. Wirth Zsuzsanna történész, Koháry Ferenc férfi missziói referens és Gregersen-Labossa György lelkész tartottak előadást. 2013-ban Regionális férfiköri találkozót szerveztek, 2017 januárjában megünnepezték a férfikör fennállásának tizedik évfordulóját, ahol az ország tizennégy férfiköre képviselte magát. A legnagyobb rendezvény a reformáció 500. évének megünneplése volt 2017-ben: a férfikör tagjai is részt vettek a budapesti eseményen a Papp László Budapest Sportarénában, majd emlékfát ültettek a templom kertjében, kutat avattak a templomtérén.

Tóth Sándor megemlítette, hogy az alakuló ülésen megfogalmazottakkal ellentétben ma már nemcsak evangélikus férfi lehet tag, hanem más felekezetű is. A rendes tagok mellett tiszteletbeli és pártoló tagjai vannak a közösségnek. Nagy öröm számára, hogy a fiatalítással reménykedhetnek a folytatásban, van jövője a férfikörnek.

Az elnök elmondta, hogy az egyik székesfehérvári kirándulás hozadéka, hogy Szombathelyen felcserélték a vasárnapi családi és a felnőtt istentiszteletek időpontját, így az utóbbi reggel 9, az előbbi 10.30 órakor kezdődik. Ebben a kérdésben is kiemelte Gregersen-Labossa György lelkész támogatását, aki véleménye szerint nagy betűkkel írta be nevét a Szombathelyi Evangélikus Egyházközség történetébe.

Balla Emőke

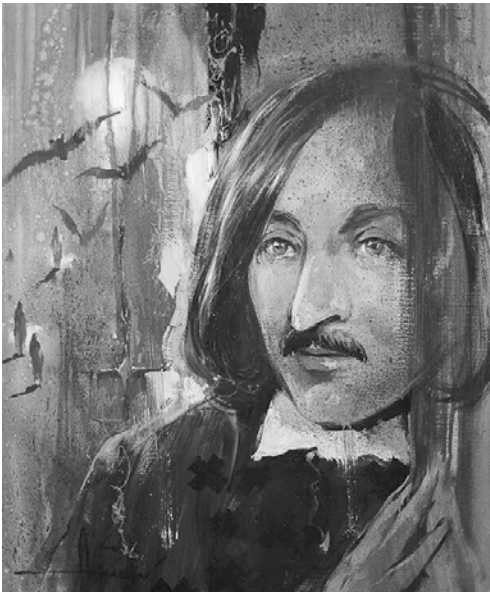
Gogol és a zarándokok

Gogol (1809-1852) nevét hallva a legtöbben iskolai „kötelező”-re gondolnak, jobb esetben egy remek Revizor-előadásra, vagy Darvas Iván felejthetetlen alakítására. Az örült naplójában, netán a kelet-európai groteszk megalapozására. A Holt lelkekkel kapcsolatban él még a marxista séma: a feudális Oroszország leleplező kritikája.

Holott ez a regény egy keresztény szerző dantei ihletésű, három részes poémájának készült. Ahogy Dante saját korát, hazája iránti aggodalmát örökölte meg az *Isteni színjáték*ban, ugyanezt tette Gogol is Oroszországban. A mai Ukrajna területén, Veliki Szorocsinciben született, ősei között kozákok és lengyelek is voltak, mégis orosz alkotóként vonult be a világirodalomba, mivel regénye első részének megjelenésekor, 1842-ben még nem létezett ukrán nemzettudat.

Az első, befejezett rész a Pokol megjelenítése orosz földön. Főszereplői a hét főbűnt jelképezik. Köztük a kapzsi és kétszínű

Csicsikov, egyben a lelki üresség megtestesítője, aki a nagyobb bankkölcson reményében más földesuraktól a meghalt jobbágyaik listáját vásárolja meg. Abban bízva, hogy a szélhámosság csak évekkel később, a legközelebbi állami revíziókor derül ki. A Jelenések 18,13 alapján a Sátán utazó ügynökeit is jelképezi. A *dusi* szó jobbágyot is, lelket is jelent, s arra céloz, hogy az élők váltak halottá az Istentől való eltávolodás miatt. Az utaztató regény során megismert birtokosok humoros-szatirikus ábrázolása ismerős a szerző befejezett remekműveinek, a *Pétervári elbeszélések*nek novelláiból. Valóban társadalmi körképet és típusokat látunk, ám a második rész, a Purgatórium már magasabb szintre vezet. Ugyanis itt az ideális földesúrral is találkozhatunk Kosztanzsoglo személyében. Gogolt megérintette a szlavofil eszmevilág, így szereplőjét a parasztok egyszerű erkölcsiéhez vonzódo, fényűzéstől és pazarlástól mentes, természetes életet élő földesúrnak ábrázolja, aki vállalkozó, környezete adottságait kihasználó újító

is. A földművelés számára nem pénzszerzés: „Éppen ebben utánozza Istent az ember. Isten magának tartotta fenn a világ teremtésének munkáját mint legfőbb gyönyörűséget, az embertől pedig azt követeli, hogy boldogságot, jólétet teremtsen maga körül.” Ezzel szemben látja az új, romboló jelenségeket is. A sajtóból idézi: „A paraszt túlságosan egyszerűen él. Meg kell ismertetni vele a fényűzést, olyan igényeket kell ébreszteni benne, amelyeknek kielégítése meghaladja vagyoni helyzetét.” Mi más ez, mint a fogyasztói társadalom és a tudati manipulálás? Csicsikovra jótékonyan hat Kosztanzsoglo, felébred benne a tiszta élet iránti vágyat, ám ezt elhalasztja, mert vagyona csatlással való megalapozásában reménykedik. Csak akkor indul el a bűnbánat és vezeklés útján, amikor a társadalom előtt lelepleződik.

A második rész töredékes; a harmadik, a Paradicsom el sem készült. Gogol lelkiismereti válságba kerülve több kéziratát is elégette, művét nem fejezte be. A cenzúra csak küzdelmek

arán jelentette meg az első részt; író és pap barátai azzal vádolták, hogy lejáratja Oroszországot. Sokszor menekült külföldre, ott tudta folytatni főművét; betegségek kínozták, s végül fiatalon meghalt.

Kevésbé ismert, mennyire elmélyült az ortodox hitéletben. *Elmélkedések az isteni liturgiáról* c. írását Korzenszky Richárd fordította magyarra (Tihanyi Bencés Apátság, 2011). A keleti szertartások szerkezetét és gazdag szimbolikáját, kialakulását közérthetően magyarázza az olvasóknak. Saját lelki élményei és az egyetemes jelentés találkozik leírásában. A magyar kiadás fogalomtárat közöl a kötet végén.

Miért érdekes ez nekünk? Nem idegen számunkra? A keleti kereszténység hazánkban is jelen volt a tihanyi barlangok remetéi közt. Tihany csendjében készült egy másik magyar fordítás is, *A zarándok elbeszélései*. (Tihanyi Bencés Apátság, 2023. Ford. Korzenszky Richárd) Áhítatos könyvként vehetjük kézbe, melyben sorsokkal és bizonyágtételekkel találkozunk; meditációra, imádságra késztet, sőt témája maga az imádság, annak igei alapjai és erről szóló ortodox tanítások. Görögkatolikus teológus, Orosz Atanáz utószava hozza közelebb hozzánk ezt a kegyességet.

Az utóbbi könyvben előfordul egyik név Új Teológus Szent Simeon. *Huszonöt fejezet az istenismeretről és a teológiáról* c. rövid és rajzos kötetét (Paulus Hungarus – Kairosz, 2000. Ford. Perczel István) is ajánlom az érdeklődőnek. S aki átfogó képet szeretne kapni, annak rendelkezésére áll Kallistos Ware archimandrita *Az ortodox út* c. könyve (Paulus Hungarus – Kairosz, 2002. Ford. P. Gábor Mózes) Ennek Krisztus-középpontú szép gondolatai közül egyet idézek könyvajánlóm végén: „Isten szívében már azelőtt ott volt a kereszt, mielőtt még Jeruzsálemen kívül fölállították volna, és azután is ott maradt, miután szétszedték. Ez egyaránt a fájdalom és a győzelem keresztje”. **Goór Judit**

Kedves Olvasóim!

Isten békességét kívánom Neked szeretettel Ség Gusztáv: A békesség című írásából

Rajzold le a békességet! résszel!

Egy festőt egyszer arra kértek, hogy rajzolja le a békességet. A feladat egyszerűnek látszott, s ő nyomban neki is látott. Rajzolt tengert, szélről mentesen, rajta egy hajót, mely állt csöndesen. Utasa mind lusta álomba merült..., s a kép összegyűrve a szemétre került. Nem békesség volt a papíron, hanem szélcsend és unalom. Azután újabb rajzba kezdett, s egy szundító öreg bácsit festett. De békességet nem ábrázolt ez sem, nekiállt hát, hogy tovább keressen. Rajzolt virágot, csöndes téli tájat, békésen legelésző birkanyáját... A papírkosár lassan tele lett, s közben be is esteledett. Ám az este sem volt békés, messziről hallatszott a mennydörgés. Vihar közeledett, az ég rengett, a festő az ablaknál töprengett. Nézte a szélben sodródó leveleket, a villámokat, mik átjárták az eget. A ház előtti tölgy recsegve hajlongott, kövér esőcseppek verték az ablakot.

A festő nem tudta, tovább hogyan legyen, Istent kérte hát, hogy csodát tegyen. Tekintete ekkor ismét a fára esett, s ott meglátta, amit egész nap keresett. A fa egyik vastag benső ágán, úgy a fának szíve táján, a viharról szinte mit sem sejtve, ült egy madár, fejét szárnya alá rejtve. Nyugodtan aludt, miközben zengett az ég. Ez hát az igazi békesség. - Uram, te megmutattad békességedet! - szólt a festő, és nem tévedett. Csodálatos isteni békesség ez, mit a viharban alvó madár jelképez. A világ legyen bármily nyugtalan, ha szívünkben Isten békessége van. Ő minden gondot vállára vesz, s bennünket szabaddá, békessé tesz. Az Ő békessége tökéletes, minden félelemtől mentes. Nekünk szánja ezt a békességet, s tőlünk csak egyet kér: engedelmességet.

Pál levele a Filippiekhez 4,4-7: „Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete! A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt! Az Úr közel! Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban.

Váraljainé Melis Orsolya (Orsi néni)

Köszönjük Testvéreinknek,

hogy eddig is adományaikkal támogatták a Dunántúli Harangszót!

Kérjük megrendelőinket és Előfizetőinket, hogy továbbra is adományaik befizetésével támogassák újságunk megjelenését, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvádi Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám: UniCredit Bank **10918001-00000028-48030025**

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

Kérésre csekket küldünk!

A közlemény rovatba kérjük beírni a megrendelő neve és címe mellé: **Adomány DH**
(Egy újság egy évre szóló önköltségi ára 2.000 Ft/példány)

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus

Egyházkerület lapja • Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: Szemerei János püspök

Megbízott felelős szerkesztő és terjesztés:

Koczor György

Email: gyorgy.koczor@lutheran.hu

Telefon: +36 20/824-3444

Korrektor: Benkóné Jancsó Hanna

A szerkesztőség címe:

8932 Zalaistván, Arany János tér 2-4.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Az újság tartalmának idézése csak teljeskörűen és a szerkesztőség engedélyével lehetséges.

Megrendelhető: E-mail: gyorgy.koczor@lutheran.hu

Postacím: **8932 Zalaistván, Arany János tér 2-4.**

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő:

Zalaistvádi Evangélikus Egyházközség

Számlaszám:

UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről:

IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025

Készült az Asperján Nyomdában

Tördelés: Sámel Zoltán

A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770

Hátlapon a nádasdi templom harangjai láthatóak

Dunántúli
Harangszó